

Wiwat Sejm, wiwat Naród, wiwat wszystkie Stany! - tak pisał o wydarzeniach 3 maja 1791 roku

Adam Mickiewicz w epopei narodowej „Pan Tadeusz”.

Co wydarzyło się 3 maja 1791 roku, że do dziś świętujemy ten dzień?

To rocznica uchwalenia przez Sejm Wielki Ustawy Rządowej, zwanej Konstytucją 3 Maja.

Konstytucja była próbą ratowania upadającej Rzeczypospolitej. Autorami Konstytucji 3 maja byli Król Stanisław August Poniatowski, Stanisław Małachowski, Stanisław Staszic, Hugo Kołłątaj, Ignacy Potocki. Konstytucja, zgodnie z duchem oświecenia wprowadziła trójpodział władzy, dzieląc ją na ustawodawczą, wykonawczą i sądowniczą. Zniosła liberum veto i wolną elekcję, uznawane powszechnie za główne przyczyny słabości i upadku państwa. Wprowadziła zrównanie mieszczan i szlachty oraz otoczyła chłopów ochroną państwa. Polska Konstytucja 3 Maja była pierwszą w Europie i drugą na świecie, zaraz po amerykańskiej z 1787 roku. Dzień 3 maja został uznany za święto już 5 maja 1791 roku. Rzeczypospolita stała się monarchią parlamentarną. Konstytucja 3 Maja obowiązywała zaledwie kilkanaście miesięcy. Zapoczątkowała reformę ustroju, ale nigdy nie została w pełni wprowadzona w życie, a mimo to przeszła do historii jako najważniejsze wydarzenie w dziejach Rzeczypospolitej.

Dzieło Konstytucji 3 Maja zostało udaremnione. Nastąpiły rządy targowiczán - prześladowanie reformatorów i ich zwolenników. Wielu patriotów musiało uciekać z kraju. Konsekwencją przegranej Polaków był II rozbiór Polski w 1793 roku, a następnie w 1795 roku III rozbiór, który zlikwidował niepodległe państwo polskie na 123 lata.

Rocznice uchwalenia konstytucji obchodzili polscy patrioci uroczyście już podczas rozbiórów, pomimo represji i sprzeciwu zaborców. Wielkim świętem państwowym, rocznica uchwalenia konstytucji była

w okresie międzywojennym. Po II wojnie światowej, w nowej rzeczywistości politycznej i ustrojowej zaprzestano obchodzenia tego święta. Dopiero 6 kwietnia 1990 roku sejm Rzeczypospolitej Polskiej zdecydował o przywróceniu w dniu rocznicy uchwalenia konstytucji - święta narodowego.

3 maja - rocznica uchwalenia Konstytucji - to jedno z ważniejszych polskich świąt narodowych.

Przez lata zaborów, ale także po odzyskaniu niepodległości data ta stała się symbolem walki Polaków

o odzyskanie suwerenności i niezawisłości państwa.

Robert Kufel